

Найріє, Хохлов

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ

Kharkiv State Zooveterinary Academy

МЕТОДИЧНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Methodical improvement of
educational process

Науково-методичний вісник

Випуск 3 (т.3)

Харків - 2011

ББК 74.58:45/46

UDK 978.147

Методическое усовершенствование учебного процесса, т. 3 / Харьковская государственная зооветеринарная академия. – Х.: ХГЗВА. – 298 с.
Methodical improvement of educational process: Proceedings; Kharkiv, State zooveterinary academy, V.3. Kh.: KhSZVA, 2011. - 298 p.

Вестник научно-методической продукции высшего зооветеринарного образования создан ХГЗВА. Он печатается на украинском, русском и английском языках с резюме и ключевыми словами перед введением (постановкой проблемы). Название статьи на английском языке и summary предшествует в содержании. Требования к оформлению статьи размещены на последних страницах вестника.

Периодичность публикации - до 2 раз в год. Предусматривается популяризация методических разработок, созданных преподавателями академии применительно к усовершенствованию учебного процесса, приобретения студентами соответствующих знаний и навыков и их практического усвоения.

Редколлегия одобрительно относится к работам, которые касаются интегрирования к международным образовательным стандартам, к освещению материалов научно- и научно-методических советов Министерства аграрной политики, Министерства образования и науки, региональных научных и учебных заведений и для распространения опыта образовательной деятельности разных стран мира и международных формирований.

Приглашаются к сотрудничеству все заинтересованные.

Was established by Kharkiv State Zooveterinary Academy. It has been published in Ukrainian, Russian and English Languages. Every article has an abstract, key words before the introduction. One can find the requirements to the article, the names of the articles English and the summaries at the end of the book.

The bulletin is published twice a year. The purpose of the book is to present the methodical elaborations produced by the teachers of the academy in order to improve the educational process, to give the students of the academy proper skills and knowledge and their practical implementation.

The editorial board approves supports the papers that deal with the integration of the international standards in education. The authors from other higher schools and high schools can present the materials of the scientific and methodical councils of the Ministry of Agricultural Policy the Ministry of Education and Science, regional scientific and educational unions and to distribute the experience of the educational activity of the developed countries of world and of the international organizations.

The interested people are invited for cooperation.

RPS and sub-faculty applied ecology
Kharkiv State Zooveterinary Academy, 2011
e-mail: Zoovet_kaf_ecology@rambler.ru
e-mail: kafeco@i.ua

15.Тарасенко А.В., Галашко А.И., Несветаило Ю.А., Калуцкий А.А., Лященко В.А., Голоха В.Л., Тарасенко Л.Д., Гугучкина Л.М. Вред курения, алкоголя и допинга при занятиях физической культурой и спортом.....	152
16.Тарасенко А.В., Галашко А.И., Несветаило Ю.А., Калуцкий А.А., Лященко В.А., Голоха В.Л., Тарасенко Л.Д., Гугучкина Л.М. Техника безопасности во время проведения занятий по физическому воспитанию.....	160
17. Маменко О.М., Барановський Д.І. Адаптивний коментар до «Пропозицій з удосконалення структури, змісту та організації підготовки магістрів в Україні».....	167
18.Хохлов С.М., Найдіч О.В. Особливості тематичного оцінювання знань з гістології та ембріології водних тварин у студентів спеціальності «Водні біоресурси і аквакультура» в умовах Болонського процесу.....	183
19.Юрченко В. В. Методичні підходи при викладанні теми «Екологічна небезпечність важких металів» в курсі «Екології у ветеринарній медицині».....	187
20.Яковлев А.С. Болезни и враги диких свиней	191
21.Маменко О.М., Барановський Д.І. Узагальнена характеристика підготовки бакалаврів аграрного та екологічного напрямів у вищих навчальних закладах України..	196
22.Маменко О.М., Барановський Д.І., Гончарова Л.В., Маслікова К.П., Зажарська Н.М. Особливості підготовки бакалаврів за напрямом «Агрономія» та «Ветеринарна медицина» за інтегрованим навчальним планом.....	227
23. Маменко О.М., Барановський Д.І. Вища освіта і особливості підготовки магістрів аграрного та екологічного напрямів в Україні.....	237
24.Маменко О.М., Барановський Д.І., Жиліна В.М. Системи вищої освіти та особливості підготовки магістрів аграрного і екологічного напрямів в країнах-учасницях проекту 159173-TEMPUS-DE-TEMPUS-IPCR.....	253
25.Маменко О.М., Барановський Д.І., Гончарова Л.В. Інтегрований навчальний план підготовки магістрів зі спеціалізації «Експертиза та контроль якості харчових продуктів» для вищих навчальних закладів України - учасників проекту 159173-TEMPUS-DE-TEMPUS-IPCR.....	280
До 105-річчя з дня народження. Відомий вчений і педагог професор Микола Микитович Колеснік.....	289
Основні вимоги до публікацій у збірнику наукових праць...	297

ОСОБЛИВОСТІ ТЕМАТИЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ З ГІСТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ВОДНИХ ТВАРИН У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ І АКВАКУЛЬТУРА» В УМОВАХ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Хохлов С.М., кандидат вет. наук, доцент

Найдіч О.В., кандидат вет. наук, доцент

Одеський державний екологічний університет

Резюме. Враховуючи корекцію методичних підходів у викладенні гістології і ембріології водних тварин та наближені їх до стандартів Болонської системи при проведенні тематичного оцінювання знань студентів необхідно враховувати декілька ключових моментів, які визначають його успіх, що відбивається у високому індивідуальному та загальному рейтингу студентів. Це: дотримання оптимального алгоритму проведення практичного заняття, що враховує різний базовий рівень підготовки студентів, рівень самостійного опрацювання тем, а також передбачає корекцію та доповнення засвоєння студентами інформації; включення у підсумковий тематичний контроль завдань різних за типом та рівнем інформаційного навантаження; чергування письмових тематичних завдань з усним опитуванням.

Ключові слова. Гістологія та ембріологія, тематичний контроль знань, методологія, Болонська система.

Summary. Methodical approaches in teaching histology and embryology of water animals have to be adapted to Bologna system standards. Individual and general rating of students' work can be improved by following some rules. They are: optimal algorithm of practical classes that takes into consideration the start level of students' training, independence work ability as well as correction and addition of information by inclusion of tasks in the final test that differ by type and level.

Key words. Histology, module control, methodology, Bologna system.

Вступ. В умовах сучасних макроекономічних і геополітичних тенденцій наука і освіта змушені реагувати на зміни структури і об'єму стрімко зростаючого інформаційного простору. Гістологія і біологічна освіта в цілому не є виключенням, оскільки ці сфери прямо залежать від рівня технічного процесу, який демонструє впевнений розвиток в теперішній час. В подібних умовах вимоги, які застосовуються до біологічної освіти, потребують переоцінки існуючих стандартів. Введення Болонської системи у цьому зв'язку подібне до «ковтка свіжого повітря», але при цьому важливо не втратити устоїв класичних та національних традицій, які в теперішній час є авторитетними у багатьох європейських країнах.

Відходячи від загального та заглиблюючись у методологію педагогічного процесу, не можливо не відзначити ролі якісного контролю знань, від якого інколи залежить мотивація та цікавість студентів до

предмету. Зміна умов оцінювання студентів у рамках Болонської системи навчання потребує вдосконалення методики проведення практичних занять по курсу гістології і ембріології водних тварин. Це, в першу чергу, передбачає збільшення кількості використовуваного наочного матеріалу, який відповідає сучасним науковим уявам (сучасні підручники, атласи, електронні носії, словники гістофізіологічних термінів, мультимедійні матеріали, гістопрепарати і т.п.), оскільки біля 60% об'єму учбової програми відводиться на самостійну роботу. Актуальність посилення матеріальної бази учбових матеріалів з курсу «Гістологія і ембріологія водних тварин» очевидна, оскільки підручники і посібники відсутні, а ті що є – не в повній мірі задовольняють глибину необхідних знань. По-друге, збільшення значимості поточного контролю в загальній кількості балів студента, тягне за собою перегляд методологічних підходів до опитування студентської групи, що потребує глибини та індивідуалізації оцінювання знань. У зв'язку з цим, система прийомів проведення заключного контролю на практичному занятті перетерпіла деякі зміни.

Метою даних матеріалів є узагальнення пошуку найбільш оптимального підходу до оцінювання студентів у межах вимог Болонської системи навчання.

Результати дослідження та їх обговорення. В зв'язку з необхідністю обов'язкового поурочного оцінювання кожного студента, на баз нашої кафедри ми розробляємо індивідуальні завдання для тематичного контролю знань студентів по кожній із тем, передбачених робочою програмою.

Студентам ми хочемо запропонувати декілька типів завдань:

- а) Питання загального характеру, які розривають аспекти регуляції, взаємодії, розвитку структур (наприклад: позначте механізми гормональної регуляції процесу розвитку і функціонування яєчника у різні періоди онтогенезу риб);
- б) Гістологічні завдання, які потребують застосування знань суміжних дисциплін та побудови логічних ланцюгів (наприклад: спрогнозувати спектр порушень, змін в організмі риб за умови недостатнього живлення).
- с) Завдання з проведенням порівняльної характеристики макро- і мікроструктур та інших процесів в організмі (наприклад: провести порівняльну характеристику ембріогенезу у коропа та лосося).

Створення банку тематичних індивідуальних завдань за подібним планом дає можливість:

1. Стандартизувати методику опитування у підгрупах.
2. Посилити роль процесів формального і логічного мислення та засвоєння курсу гістології, оскільки при вивченні предмету студенти досить часто завчають матеріал без його осмислення.

внаслідок чого різко знижується рівень виживання знань до періоду сесії.

3. Викликати цікавість до дисципліни і сформувати у студентів поняття значущості знань морфологічних особливостей органів та систем для майбутнього іхтіолога-рибника шляхом включення в базу завдань з практичною основою.
4. Зробити опитування дійсно індивідуальним, шляхом розроблення кількості варіантів, які дорівнюють кількості студентів у групі.
5. Провести вертикальну інтеграцію між суміжними дисциплінами; сформувати у студентів розуміння про цілісність функціональних, анатомічних і гістологічних властивостей органів і систем.

Багаторічний досвід використання подібного роду опитування показав, що не завжди письмовий контроль (інколи навіть з використанням літератури) показує дійсний рівень знань теми.

Враховуючи загальні напрямки описаних «пристрастей» студентської аудиторії до тих чи інших типів завдань, а також те, що 10-15% студентів показують із року в рік кращі знання по темі під час усних відповідей викладачі кафедри (також по іншим дисциплінам) чергують письмовий вид підсумкового контролю з усним опитування, яке не втратило своєї цінності в формуванні у студентів вміння формулювати і лаконічно вимовляти свою думку.

Під час аналізу студентів, які мають більш вищий бал за усну відповідь, порівняно з письмовою, виявилось, що вони проявляють кращий творчий підхід під час самостійного вивчення теми (дані з Інтернету, вивчення наукової літератури і т.п.). подібну інформацію досить складно писати на папері в доповнення од основного матеріалу, тому що на відповідь відведено мало часу.

Тому, найбільш оптимальним методичним прийомом підсумкового контролю знань теми необхідно визначити такий, який би враховував усі особливості студентської аудиторії і передбачав чергування письмового викладання поставленої проблеми з усним опитуванням. Це дозволило б визначити прошарок студентів, які більш творче підходять до вивчення предмету. Слід також сказати, що досить часто рівень знань, показаний студентами на підсумковому контролі, тісно залежить від наявності та якості поточного оцінювання на практичному занятті. Ми практикуємо експрес-опитування, яке нараховує 10-15 питань з ключових моментів теми. Питання сформовані таким чином, що відповіді на них складались з 5-10 слів (наприклад: на які групи діляться лейкоцити; які частини входять до складу головного мозку; на що впливають гормони гіпофізу). Використання подібного методу дозволяє на протязі 10-15 хвилин оцінити рівень знань по темі у кожного студента, а також дає можливість виявити «білі плями» у знаннях з даної теми. Корекція в процесі діалогу пробілів та інформаційної

неправильності дає позитивний результат у вигляді високих балів під час підсумкового контролю знань.

Приймаючи до уваги все вищевказане, виникає питання: «Яка ж роль тестів у системі контролю знань дисципліни?». Як показує викладацький досвід, заміна описаних типів завдань тестовим контролем привела до плачевних наслідків, коли мотивація у студентів вивчати і осмислювати матеріал замінюється завчанням вірних відповідей на тести.

Висновки. При визначенні методичних підходів педагогам необхідно мати на увазі той факт, що вирішення завдань, які ставить перед фахівцями саме життя, під час в гострих неординарних ситуаціях, не завжди вписується в алгоритм звичайних дій, а потребує «професійного мислення». Наше педагогічне завдання полягає у тому, щоб надати допомогу студенту у придбанні навичок професійного мислення. Таким чином, не зменшуючи значення тестових завдань, які є обов'язковим компонентом на підсумковому модульному контролі, все ж, на наш погляд, не слід підміняти традиційний підхід до тематичного опитування тотальним тестовим контролем.

Література

1. Долженко О.В. Сорбонская и Болонская декларации: Информация к размышлению. // Весник высшей школы. – М.: Alma mater/ - 2000. № 6.
2. Шабалин Ю.Е. Болонский процесс // Науч. электронное издание. - М.: ИД «Садовое кольцо». – 2006. – 1 электрон. опт. диск.

Khokhlov S.M., Naidich O.V.

Peculiarities of students' knowledge evaluation in histology and embriology of water animals at the faculty of water bioresources and aquaculture in the conditions of Bologna system.